

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la controlul constituționalității Hotărîrii
Guvernului nr. 265 din 13 mai 1996 "Pentru aprobarea
Regulamentului cu privire la modul de angajare a
salariaților în bază de acord"

Nr.34 din 24.11.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.82-83/36 din 11.12.1997

* * *

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA,
Curtea Constituțională în componența:

Gheorghe SUSARENCO	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător
Mihai COTOROBAI	- judecător-raportor
Nicolae OSMOCHESCU	- judecător
Ion VASILATI	- judecător

cu participarea Galinei Pancratov, grefier, deputaților în Parlament Valeriu Matei, Alexandru Moșanu și Vasile Nedelciuc - autorii sesizării, viceministrului muncii, protecției sociale și familiei Ion Pregeluză - reprezentantul Guvernului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 265 din 13 mai 1996 "Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de angajare a salariaților în bază de acord".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputaților în Parlament Valeriu Matei, Alexandru Moșanu și Vasile Nedelciuc, depusă cu respectarea art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Sesizarea a fost acceptată spre examinare și inclusă în ordinea de zi prin decizia Curții Constituționale din 29 septembrie 1997.

Examinînd materialele dosarului, audiînd raportul prezentat de judecătorul-raportor, argumentele autorilor sesizării, ale reprezentantului Guvernului, expuse în ședință,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

La 13 iunie 1997 deputații în Parlament Valeriu Matei, Alexandru Moșanu și Vasile Nedelciuc au sesizat Curtea Constituțională, solicitînd recunoașterea neconstituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 265 din 13 mai 1996 "Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de angajare a salariaților în bază de acord", publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova", 1997, nr. 40-41, art. 333.

Potrivit opiniei deputaților, adoptarea acestei Hotărîri excede competențele Guvernului, iar Regulamentul aprobat de Guvern nu corespunde prevederilor Constituției și anume: art. 72 alin. (3) lit. j), care stipulează că regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială se reglementează prin lege organică; art. 102 alin. (2), care prevede că hotărîrile și dispozițiile Guvernului se emit prin organizarea executării legilor și nu prin suplinirea acestora. În sesizare se menționează, de asemenea, că Regulamentul conține clauze care, în esență, substituie prevederile Codului muncii, agravînd, astfel, situația salariaților în materie de continuitate și stabilitate de muncă.

Avînd în vedere cadrul juridic existent, Curtea Constituțională constată că actele normative ce reglementează relațiile sociale de muncă sînt structurate într-o ramură specială a legislației. Această ramură implică o anumită structură a elementelor componente, o anumită ierarhie de organizare a lor, ceea ce înseamnă că orice act normativ trebuie să fie conform cu actele normativ-legislative, care au o forță juridică

superioară. Deci, legislația muncii în vigoare, reglementând raporturile juridice de muncă, în principiu, ale tuturor categoriilor de salariați, are un caracter unitar.

Parlamentul, fiind unica autoritate legislativă a statului, potrivit art. 66 lit. c) din Constituție, asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării. Caracterul unitar al reglementărilor legislative în domeniul dreptului muncii Parlamentul îl asigură prin adoptarea legilor organice ce determină regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială (art. 72 alin. (3) lit. j) din Constituție). Această atribuție de bază a Parlamentului corespunde principiilor fundamentale ale dreptului, reproduse în legislația în vigoare.

Principiile democrației, legalității, egalității în fața legii, separației puterilor în stat presupun respectarea și reflectarea lor necondiționată în dreptul muncii, materializarea lor în legi organice.

Conform art. 66 lit. d) și f) din Constituție, Parlamentul este abilitat cu determinarea și aprobarea politicii statului, exercitarea controlului parlamentar asupra puterii executive, inclusiv în domeniul muncii, atribuției exercitate și prin intermediul legislației muncii.

În condițiile separației și colaborării puterilor în stat Guvernul, potrivit art. 14 din Legea "Cu privire la Guvern", promovează politica în domeniul utilizării forței de muncă, al muncii și salarizării, ia măsuri pentru perfecționarea ei, elaborează sistemul de pregătire, reciclare și perfecționare a cadrelor și asigură transpunerea în viață a măsurilor prevăzute.

Cît privește forma și conținutul Hotărîrii Guvernului nr. 265 din 13 mai 1996 "Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de angajare a salariaților în bază de acord", ea a fost adoptată în vederea organizării executării dispozițiilor art. 16 din Codul muncii și a stabilirii sferei de aplicare a acordului ca varietate deosebită a contractului individual de muncă.

Art. 102 alin. (2) din Constituție prevede că hotărîrile și dispozițiile Guvernului se emit prin organizarea executării legilor. Analizînd sub aspect juridic Hotărîrea în cauză din perspectiva argumentelor expuse, Curtea Constituțională conchide că actul guvernamental contravine prevederilor Constituției, Legii "Cu privire la Guvern" Codului muncii pentru următoarele motive.

În art. 16 din Codul muncii sînt stabilite părțile și conținutul contractului individual de muncă, care este înțelegerea între lucrător și întreprindere, instituție, organizație, prin care lucrătorul se obligă să presteze o muncă după o anumită specialitate, calificare sau la un anumit post, subordonîndu-se ordinii interioare de muncă, iar întreprinderea, instituția, organizația se obligă să plătească lucrătorului și să-i asigure condițiile de muncă, prevăzute de legislația muncii, de contractul colectiv de muncă și înțelegerea părților.

O varietate deosebită a contractului individual de muncă o constituie acordul, în care termenul de acțiune a lui, drepturile, obligațiile și răspunderea părților (inclusiv răspunderea materială), condițiile de retribuire, de asigurare materială și de organizare a muncii, de desfacere a acordului (inclusiv desfacerea înainte de termen) și alte condiții se stabilesc prin acordul părților. Sfera de aplicare a acestei forme a contractului individual de muncă se stabilește de legislație.

Prin Legea nr. 1315-XII "Privind modificarea și completarea Codului muncii", adoptată la 2 martie 1993, prin care art. 16 al acestui Cod s-a completat cu alin. 2, Guvernul nu a fost împuternicit să stabilească sfera de aplicare a acordului ca varietate deosebită a contractului individual de muncă. Nici programul său de activitate pentru anii 1994-1997, aprobat de Parlament, nu prevede elaborarea, adoptarea și realizarea unei hotărîri în acest domeniu.

În conformitate cu art. 16 alin. 2 din Codul muncii acordul prezintă o varietate deosebită a contractului individual de muncă. Regimul general privind garanțiile de angajare, termenul, forma, prescripțiile

pentru încheierea contractului individual de muncă, condițiile transferului la o altă muncă, schimbarea condițiilor esențiale de muncă, temeiurile încetării, continuării contractului individual de muncă - se referă și la acordul ca varietate a contractului individual de muncă, deosebirea constând în faptul că drepturile și obligațiile părților pot fi extinse, înglobând și înțelegerea asupra îmbunătățirii condițiilor de muncă ale salariațului. Deci, potrivit prevederilor art. 72 alin. (3) lit. j) din Constituție, toate completările, modificările în legislație referitoare la regimul general al contractului individual de muncă, precum și reglementarea raporturilor de muncă ale salariaților angajați în bază de acord, ca o varietate a acestuia, trebuie să fie reflectate în cadrul unei legi organice.

Prin sintagma "Sfera de aplicare a acestei forme a contractului individual de muncă..." din art. 16 alin. 2 din Codul muncii se subînțelege determinarea domeniilor ramurilor economiei, categoriilor de salariați, tipurilor de activitate de muncă ce urmează a fi stabilite de legislație și nu "modul de angajare a salariaților în bază de acord", reglementat prin Regulamentul aprobat de Guvern.

Potrivit art. 16 și 21 din Codul muncii, părți ale contractului individual de muncă sînt lucrătorul, întreprinderea, instituția, organizația, iar încheierea contractului de muncă între părți se perfectează printr-un ordin (dispoziție) al administrației. Regulamentul contestat prevede, însă, că părți ale acordului, ca varietate deosebită a contractului individual de muncă, sînt salariatul, întreprinderea, indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică, proprietarul sau împuternicitul acesteia, iar acordul se încheie de către conducătorul întreprinderii și salariat. Or, în legislația în vigoare, ce reglementează raporturile de muncă, atribuțiile patronatului sînt puse în sacrina administrației.

Stipulările art. 20 din Codul muncii referitoare la forma verbală sau scrisă pentru încheierea contractului individual de muncă, la respectarea obligatorie a formelor scrise ale contractului în cazurile prevăzute de legislație, fiind norme general-obligatorii, în esență sînt modificate de Regulamentul sus-numit, limitîndu-se în mod imperativ, la forma scrisă a acordului.

Legislația muncii prevede temeiurile încetării contractului individual de muncă, precum și posibilitatea stabilirii acestora prin acordul părților (art. 33 din Codul muncii), pe cînd Regulamentul examinat operează cu noțiunea "temeiurile de desfacere a acordului", egalînd-o cu noțiunea "temeiurile încetării contractului individual de muncă", ultima avînd un sens juridic mult mai larg.

Pentru motivele menționate, conducîndu-se de art. 7, art. 135 alin. (1) lit. a) și art. 140 din Constituția Republicii Moldova, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională,

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Hotărîrea Guvernului nr. 265 din 13 mai 1996 "Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de angajare a salariaților în bază de acord" se declară neconstituțională.

2. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTE

Gheorghe SUSARENCO

Chișinău, 24 noiembrie 1997.

Nr. 34.